

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Професійний розвиток педагога

*Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
"СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ",
присвяченої 75-річчю
Рівненського державного гуманітарного університету
26-27 листопада 2015 року*



Рівне
Видавець О.Зень
2015

УДК 373.3.011.3-051:005.336.5

ББК 74.204.2

П- 84

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 15 від 26 листопада 2015 р.)

Програмний комітет:

- Постоловський Руслан Михайлович** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук., професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Поніманська Тамара Іллівна** – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Сілков Валерій Васильович** – кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету РДГУ;
- Колупаєва Тетяна Євстафіївна** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедрою педагогіки початкової освіти РДГУ;
- Бричок Борис Павлович** – кандидат педагогічних наук, професор;
- Шевців Зоя Михайлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Бричок Світлана Борисівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Яковишина Тетяна В'ячеславівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Боровець Олена Віталіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Гудовсек Оксана Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Міщеня Оксана Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент.
- Веремчук Алла Петрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент;

Рецензенти:

- Невмержицька Олена Василівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної та дошкільної педагогіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету

Професійний розвиток педагога. Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції “Сучасний вчитель початкових класів: досвід та перспективи”, присвяченої 75-річчю – Рівне: О.Зень, 2015.- 182 с.

ISBN 978-617-601-142-2

У матеріалах II науково-практичної інтернет-конференції подаються статті викладачів та студентів Рівненських вищих навчальних закладів, статті та конспекти навчальних занять вчителів загальноосвітніх шкіл. Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки.

Матеріали розраховані на викладачів, вчителів та студентів психолого-педагогічних спеціальностей.

*За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей.
Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.*

ISBN 978-617-601-142-2

© Автори статей, 2015

Список використаних джерел

1. Мельничук А. І. Дидактичні ігри як засіб адаптації 6-річної дитини до навчання / А. І. Мельничук // Початкове навчання і виховання. - 2005. - №16-18. - С. 2-6.
2. Ноздрова О. П. Дидактична гра як засіб стимулювання пізнавальної активності учнів 6 - 7-річного віку : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / Оксана Павлівна Ноздрова. – Харків, 2008. – 20 с.
3. Рудакова Т. І. Дидактична гра – дієвий засіб активізації пізнавальної активності учнів / Т. І. Рудакова // Початкове навчання і виховання. - 2005. - №16-18. - С. 7-13.
4. Скрипченко О.В. Розумовий розвиток молодших школярів. - К.: Знання, 1995. - 47 с.



ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНО-МОВЛЕННЕВОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Шевчук Тамара Борисівна,

к. філол. н., доцент,

кафедра теорії та методик початкового навчання,

Рівненський державний гуманітарний університет

Україна обрала шлях європейської та світової інтеграції, а це зумовило необхідність змін в усіх сферах суспільного життя. Не минули ці зміни й галузі освіти, де пріоритетним визнано напрямком гуманізації освіти, суть якого полягає у визначенні людини як особистості і найвищої цінності суспільства, а у процесі формування такої особистості важливу роль відведено мові.

У мовній освіті майбутнього педагога мають органічно поєднуватися три основні компоненти: грамотність, лінгвістичне мислення, національно-мовна свідомість [1,с.2]. Завдання викладача ВНЗ - формування національно свідомої, духовно багатой мовно-мовленнєвої особистості, яка володіє вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами (стилями, типами, жанрами) в усіх видах мовленнєвої діяльності, про що наголошується у Державній національній програмі "Освіта" ("Україна ХХІ століття").

У лінгводидактичній літературі подано багато визначень термінів мовна та мовленнєва особистість (Г.Богін, Л.Варзацька, М.Вашуленко, С.Караман, В.Карасик, Ю.Караулов, Л.Мацько, Л.Паламар, М.Пентиліук, Л.Скурятівський, Г.Шелехова та ін.). Нам імпонують визначення Карасика В.І.: мовна особистість – особистість, що реалізує себе у мовленнєвій діяльності на основі сукупності певних знань та уявлень [4]. Це знання базових мовознавчих понять, основних відомостей з різних розділів мовознавства, передбачених програмою з української мови; базові лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, правописні вміння; уміння здійснювати різні види мовного розбору тощо. Мовленнєва особистість – особистість, що реалізує себе у комунікації, обираючи та втілюючи в життя ту або іншу стратегію і тактику спілкування [4]. Мовленнєві компетенції : здатність адекватно сприймати, розуміти, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане; здатність до мовленнєвої творчості; здатність реалізовувати задум у процесі мовленнєвої діяльності; уміння аудіювання, читання, говоріння, письма; уміння редагувати власне та чуже мовлення.

Досвід переконує, що найефективнішим засобом трансформацій трьох названих складових (грамотність, лінгвістичне мислення, національно-мовна свідомість) з теорій в практику є робота з текстом. Така робота займає особливе місце в системі формування мовно-мовленнєвої особистості, адже саме в тексті функціонально задіяні мовні одиниці всіх рівнів. Вдало дібраний текст рідною мовою дає змогу організувати роботу в руслі різних видів мовленнєвої діяльності та вивчення теорії мови. Відповідно до теми занять викладач на основі тексту пропонує студентам цілий комплекс завдань, метою яких є спостереження за різноманітними фонетичними і граматичними явищами, з'ясування функціональної ролі мовних одиниць різних рівнів, їх лексичних та граматичних категорій в тексті, в структурі зв'язного висловлювання. Величезна цінність тексту як матеріалу для мовного аналізу – в його виховному потенціалі, без чого заняття з мови не може бути повноцінним. Так, наприклад, реалізація культурологічного принципу успішно відбувається на матеріалі текстів, зміст яких концентровано представляє національну культуру українського народу, тобто розкриває історію держави, її символи, спосіб життя народу, його традиції і звичаї. Рецепція й осмислення інформації з історії та культури українського народу сприяє розумінню його ментальності, провідними рисами якої є честь, гідність, справедливість, шанобливість, повага до праці, до батьків тощо [2,с.19].

Наведемо, як приклад, використання тексту вірша Т.Г.Шевченка «Садок вишневий коло хати», який вивчається у 4 класі загальноосвітньої школи, на підсумковому занятті з української мови (3 курс) на педагогічному факультеті (Тема «Комплексний аналіз тексту»). Завдання : проаналізувати фонетичні, лексичні, граматичні особливості тексту. Відповіді студентів були такими:

1. Фонетичний аналіз тексту.

Текст поезії «Садок вишневий коло хати» написаний двоскладовим розміром віршування – чотирисопним ямбом, оскільки наголос падає постійно на другий склад, що надає ритмічного звучання віршу. У 1, 4, 6, 9, 14 рядках остання стопа неповна, оскільки після ненаголошеного складу, немає наголошеного. Майже у всіх рядках, крім 1,6,11,13,14, стопа ямба замінюється стопою з двох ненаголошених складів, тобто пірихієм. Привертає увагу звукова організація мови поезії. Вираження глибинного змісту поезії, що впливає на читача емоційно, знаходить підтримку в звуковій організації фраз, якої поет досягає певною впорядкованістю звучань слів. Це, як показують кількісні характеристики фонемовживань, вияснюється передусім у високій частотності вживання фонем а (42 з 126 фонемовживань), а також у поступовому спаді частоти вживання звукових одиниць системи вокалізму у такій послідовності : о(24), є(19), і(15), и(15), у(11). Нерівномірне розташування різної категорії голосних і приголосних звуків по канві вірша створює своєрідне звукове забарвлення кожної строфи. Так голосний у зосереджений головним чином у першій строфі (8 з 11), голосний є – у другій строфі (11 з 19), голосний о – у третій (12 з 24). У першій строфі опорним є голосні у, а; у другій строфі – є, а; у третій – і, е, и, а. Асонанси звуків [а] та [і] в першій строфі надають звучанню плавності, протяжності.

Серед приголосних домінує дзвінкий звук у першій строфі (36 дзвінких проти 25 глухих) і у другій – (26 дзвінких проти 22 глухих); у третій строфі переважає глухий звук (31 глухий проти 24 дзвінких). Гармонія приголосних у другій і третій строфах передає враження від вечірньої тиші, а внутрішні рими (мати - научати, мати - коло хати) роблять текст ще милозвучнішим.

Легкості у читанні вірша надає уникання у словах збігу однотипних за місцем і способом творення приголосних в одному слові або на стику слів. Наприклад, відомі рядки з Шевченкового вірша Садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть... милозвучні насамперед тому, що приголосні звуки, які йдуть у них один за одним, творяться в різних місцях і по-різному. Приголосні за місцем творення тут розташовані так: зубний с + зубний д (але на відміну від попереднього дзвінкий і зімкнений) + задньоротовий к + губний в + піднебінний ш + губний в + піднебінний й + задньоротовий к + зубний л + задньоротовий х + зубний т і т.д.

Таким чином, звукове оформлення у вірші виявляється в розміщенні голосних і приголосних фонем від строфи до строфи у напрямі поступового спадання голосних тонів.

2. Лексико-стилістичні особливості поезії

Добираючи слова до поезії Шевченко користується назвами, що відображають типові ознаки українського села. Найменування їх беруть участь у створенні художнього змісту завдяки особливому словопорядку. Іменник садок винесено на перше місце для того, щоб відразу створити певний настрій. Віддієслівний іменник сад із абсолютно конкретним та предметним значенням походить від праслов'янського дієслова *saditi* і має таке значення: спеціально відведена площа землі, на якій вирощують плодові дерева, кущі. Сад, садок, садочок - окраса обійстя українця, невід'ємна частина національного пейзажу. В українській мові слово сад має постійні епітети: вишневий, квітучий, зелений.

Вишня була у наших прашурів Священним Деревом Життя, деревом Матері-богині України. На думку Г. Лозко, назву «вишня» слід вважати прикметником жіночого роду, від форми «вишній», тобто «божественний» (пор. із словом Всевишній). Отже, вишня - це «божественне дерево», присвячене Сварогу. Окремі дослідники зіставляють це слово із весняним сонцем у zenіті, тобто «вишнім» сонцем. Слово вишня — слов'янського походження, воно мало такі регіональні варіанти як «вишник», «вишника». Водночас слово «вись» (висота) (світлове дерево, як відомо, дуже високе, дістає кроною неба) мало аналогічні форми - вишник, тобто вищий, старший, вишок-вершина, шпиль.

У різних словниках української мови — загальних, історичних, діалектних — ми відшукали більше сорока слів на позначення дівчини, утворених від кореня праслов'янського кореня дів. Найбільше їх у Б. Грінченка — аж двадцять п'ять. Слова ці мають різне стилістичне забарвлення, семантичні нюанси, різну сферу поширення — від загальноновживаних до досить вузьких діалектизмів. Але найбільшою мірою ці слова розрізняються емоційним забарвленням, вкладеним в них почуттям. То не дивно — і лексична щедрість, і розмаїття найніжніших відтінків. Адже йдеться про одну з найвищих, найдорожчих людських цінностей — про дівчину. У Т. Шевченка слово дівчата вживається в нейтральному стилі і виконує чисто номінативну функцію.

Зоря (також Зірка, грец. *hoi Asteres*) - велетенське небесне тіло. Сонце — одна із зір.

Хата, хатина, хатка — це традиційне житло українця. Слово хата давньоруського походження. Хоча існує й інша точка зору: хата (тюркське слово) будується із саману — мішанина з глини, кізяку і соломи. Чим огороджують хату? Тином (теж тюркське слово). Слово хрущ це українське слово.

Символом господарської культури українця-хлібороба були хліборобські знаряддя праці, один із первісних їх видів — рало (звідси — рілля, рільництво та ротай, рільник) та пізнішого походження — плуг (звідси плугатар). Слов'янське плуг у сучасній мові — архаїзм, оскільки зникло саме заняття, при якому людина обробляє землю, тримаючись безпосередньо за ручки плуга.

Іменник плугатар у повсякденному мовленні вживається нечасто. Скоріше у поетичних текстах, де він набуває урочисто-піднесеного звучання (Садок вишневий коло хати...). Суфікс -атар- маловживаний, він пов'язаний з іномовним суфіксом -ар (золотар, воротар). Останній запозичується у слов'ян двічі: первісно у праслов'янську мову з латинської, вдруге — з грецької через старослов'янську. Сьогодні плугар побутує як рідковживане в українській мові, діалектне — у російській, розмовне — в білоруській.

По-різному пояснюють етимологію назви маленької співочої пташки - соловейко: 1) пра- слов'янське *solъ* - сірий, жовтий — птах сіро-жовтого кольору; 2) від давньоруського слова "славій" — той, хто співає пісню-славу Богам.

3. Частиномовний аналіз тексту «Садок вишневий коло хати»

Переважає більшість слів у вірші — це іменники. Їх 13. Вони позначають назви родинних стосунків: мати(матері), дочка, диточки; узагальнене поняття цих стосунків - сім'я. Іменник третьої відміни в однині мати у тексті повторюється два рази і один раз у множині — матері. Повторенням цього іменника поет чітко показує роль матері у родинному житті. Для множинного іменника диточки характерна експресивно-емоційна оцінність, насамперед позитивне суб'єктивне ставлення до дітей, яке виражається суфіксом зменшеності/здрібнілості -очк- (діти - дітки - діточки). Іменник дівчата (множина) повторюється у тексті 2 рази. Співаючі дівчата є неодмінним атрибутом рідної сторони, України.

Зустрічається назва птаха і жука: соловейко, хрущ. Іменник другої відміни соловейко в тексті повторюється 2 рази. Тарас Шевченко вживає пестливий іменник соловейко, не соловей. Назва цього птаха — символ України, без нього не буває України.

У поезії є такі прикметники: вишневий, вечірня, малесеньких. Перші два прикметники (вишневий, вечірня) позначають ознаку предмета не безпосередньо, а через відношення його до іншого предмета, тобто вони в аналізованому тексті відносні, хоча, наприклад, прикметник вишневий можна назвати і відносно-якісним. Він може однаково вільно вживатися то з відносним, то з якісним значенням — залежно від того, за якою ознакою (матеріально-речовинною чи колірною) характеризується предмет. Прикметник малесенький має суфікс -есеньк-на означення пестливості і вираження суб'єктивного ставлення автора, емоційну забарвленість висловленого (це слово вживається з іменником диточки).

У тексті використовується 14 дієслів. Вони мають різну семантику. Це, наприклад, такі дієслова: (хрущі) гудуть, (плугатарі) йдуть, співають (дівчата), (матері) ждуть тощо. Характеризуємо граматичні особливості кожного дієслова та його стилістичну роль.

4. Синтаксичні особливості поезії «Садок вишневий коло хати»

Поетичному синтаксису Шевченка притаманна інверсія. Йдеться про винесення присудка на перше місце в реченні й наголошену позицію підмета. Наприклад, у таких фразах: співають ідучи дівчата; поклала мати коло хати маленьких діточок своїх; затихло все.

Для аналізованої поезії інверсія характерна уже для першого рядка «Садок вишневий коло хати»: порушується прямий порядок слів - постпозитивна постановка прикметника, тобто прикметник стоїть після іменника. Початковий рядок Шевченкового вірша постраждав би, якби ми впорядкували члени речення: Вишневий садок коло хати. Втратилась би емоційність, змістова чіткість, виразність, стилістична тональність фрази. Поезія складається з п'яти речень (робимо їх

повний синтаксичний аналіз), де переважають безсполучникові речення, інверсовані члени речення, що характерно для народної мови. Засобом експресивного синтаксису виступають дієслівні форми, переважно у функції присудка однакового часового оформлення.

Таким чином, комплексний аналіз тексту сприяє формуванню знань і вмінь з мови, що підпорядковуються інтересам розвитку мовлення; забезпечує успішну комунікативно-мовленнєву діяльність студентів, активізує їх мовленнєво-мисленнєву діяльність учнів, забезпечує планомірний, усвідомлений розвиток їхнього мовлення.

Список використаних джерел

1. Аспекти мовної особистості у проекції педагогічного дискурсу / Л. Мацько // Дивослово. – 2006. – № 7. – С.2-5.
2. Богин Г.И. Типология понимания текста. – Калинин: КГУ, 1986. – С.19-49.
3. Кучерук О. Уміння - передусім. Компетентнісний підхід до формування національно-мовної особистості. // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2008. - №10. - С.18 -24.
4. <https://www.scribd.com>. Карасик В.И. Языковой круг - личность - концепты - дискур.



ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Шурин Олена Іванівна

к.пед.н., старший викладач,

кафедра теорії та методики професійної освіти,

Рівненський державний гуманітарний університет

В умовах становлення особистісно орієнтованої освіти і виховання рівень педагогічної компетентності та майстерності педагогів залежить не тільки від рівня їхньої теоретичної та професійної підготовки, а й від особистісних якостей, розвитку педагогічної та професійної культури як основ фахової моралі педагога.

Складність і особливість педагогічної професії полягає ще й у тому, що об'єктом її праці є людина, якій притаманні певні фізичні й психологічні особливості, власний і неповторний внутрішній світ. Одним з найважливіших завдань вчителя є педагогічна підтримка розвитку кожної дитини.

Вивченню проблеми професійної підготовки майбутніх учителів присвячені праці багатьох вчених. Теоретичні і практичні засади процесу професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів, розвитку їхньої професійної компетентності та майстерності, педагогічної творчості досліджувалися в роботах Є.Антипова, І.Богданової, Н.Кичук, Н.Кузьміної, З.Курлянд, В.Сластьоніна, Н.Тарасенко, Н.Щуркової та ін.; професійні характеристики майбутніх фахівців та розвиток професійної культури розкривається в дослідженнях О.Бондаревської, О.Гармаш, В.Гриньової, І.Зязюна, М.Єрмоленко, Т.Іванової, В.Мижерикова, С.Сисоевої та ін.

Метою нашої статті є аналіз психолого-педагогічної літератури щодо розкриття сутності та складових професійної підготовки майбутніх учителів в умовах становлення і розвитку особистісно орієнтованої освіти і виховання.

В навчальному процесі вчитель виступає не лише носієм певної системи знань, а й високоморальною особистістю, для якої притаманні справдливність, чесність, доброта та відповідальність. Справжній вчитель виступає прикладом для учнів і навіть для їх батьків. Сприятливі взаємовідносини вчителя з учнем є однією з умов успішності та результативності процесів навчання й виховання.

У педагогічній енциклопедії під професійною підготовкою розуміється сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з певної професії. Як засвідчує аналіз відповідної літератури, зараз у ряді публікацій можна зустріти різні думки з проблем професійної підготовки. Так, на думку О.Бондаревської, складовими професійної підготовки є: озброєння культурою, яка дозволить знайти власне місце у житті і дасть можливість самостійно приймати рішення; оновлення змісту і навчально-методичного забезпечення підготовки педагогічних кадрів; розробка нових технологій професійної підготовки, що змінить місце студента у масовому одноманітному педагогічному відтворенні.

З точки зору В.Сластьоніна, А. Міщенко та інших, педагогічний процес необхідно спрямувати на загальнокультурний і професійний розвиток особистості вчителя. Сьогодні не максимум знань, а їх мобільність і гнучке пристосування до шкільних умов роблять майбутнього вчителя придатним до педагогічної діяльності. У той же час більшість вчених вбачає перспективу педагогічної освіти у побудові цілісного педагогічного процесу, що акумулює ідеї демократизації та гуманізації професійної освіти.

Майбутній учитель має бути носієм широкого спектру загальнолюдських цінностей. У цьому процесі особлива роль відводиться викладачам, які мають допомогти студенту обрати стратегію опанування освіти у двох стрижневих напрямках. По-перше – це становлення особистості майбутнього педагога у всій сукупності його індивідуальних якостей і, по-друге, та конкретна сфера педагогічного досвіду, яка надалі стане засобом і змістом його професійно-педагогічної взаємодії з учнями [4, с.1-3].

Професійна підготовка вчителя характеризує рівень розвитку його педагогічної майстерності, компетентності, педагогічну та професійну культуру майбутнього педагога.

Професійно-педагогічна компетентність учителя визначається сукупністю умінь педагога особливим чином структурувати наукові і практичні знання з метою ефективного розв'язання виховних задач. Особистісні знання в даному випадку є результатом розвинених здібностей і спрямованості, що впливають на сприйняття педагогічних явищ, ситуацій, а також на способи їх перетворення з наукових позицій. Професійно-педагогічна компетентність як складне утворення включає такі компоненти: компетентність у галузі теорії і методики навчального процесу; компетентність у галузі фахових предметів; соціально-психологічну компетентність у галузі процесів спілкування; диференціально-психологічну компетентність у сфері мотивації, здібностей, спрямованості учнівської молоді; аутопсихологічну компетентність у сфері достоїнств і недоліків власної діяльності і особистості [2, с.7,9].

Професійна культура вчителя – багатоаспектна категорія, складне інтегральне утворення в цілісній професійній структурі особистості вчителя, уособлення різних видів особистісної культури, умова ефективної професійної діяльності, професійної самоактуалізації [5, с.298–302].

Формування професійно-педагогічної культури майбутніх вчителів як складний та багаторівневий процес обіймає низку етапів, зокрема: формування професійно-педагогічних намірів і усвідомлений вибір педагогічної професії (соціально і

З М І С Т

Колупасєва Тетяна Євстафіївна ПЕРЕДМОВА	3
--	----------

СЕКЦІЯ 1

ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Бісовецька Людмила Андріївна ВИВЧЕННЯ МОРФЕМІКИ І СЛОВОТВОРУ В УМОВАХ НОВОЇ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	4
Бричок Світлана Борисівна РОЗВИТОК МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО	6
Галушко Марія Олександрівна ПРОБЛЕМА ХРИСТІЯНСЬКИХ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.	8
Гисюк Наталія Володимирівна, Кривко Валентина Григорівна ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	10
Гончарук Оксана Вікторівна КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	12
Гудовсек Оксана Анатоліївна ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	13
Добринська Вікторія Вікторівна РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ	15
Зінчук Катерина Степанівна ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БІОГРАФІЇ ПИСЬМЕННИКА ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ІНТЕРЕСУ ДО ЙОГО ТВОРІВ У КОНТЕКСТІ УРОКУ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	16
Іванова Лідія Іванівна КОМУНІКАТИВНО ЗОРІЄНТОВАНІ ПІДХОДИ У ПРОВЕДЕННІ СУЧАСНОГО УРОКУ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	18
Кадепська Галина Михайлівна ІСТОРІЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	20
Кіях Марія Миколаївна ОБРАЗ УЧИТЕЛЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДАХ Я. Ф. ЧЕПІГИ	21
Маліновська Наталія Петрівна ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У РОБОТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ	23
Махник Оксана Дмитрівна, Галатюк Валентина Михайлівна СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	25
Міщєня Оксана Миколаївна ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В СИСТЕМІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ	26
Могилєвська Світлана Русланівна ОСВІТА ЯК ГОЛОВНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ	28
Невелічук Лариса Петрівна ВИНИКНЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ЯК НАУКИ	30
Омельчук Володимир Васильович РОЛЬ БІБЛІЇ У ВИХОВАННІ МОРАЛЬНО-ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	32
Панасюк Юлія Ігорівна ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	33
Суржук Тетяна Борисівна ФОНЕТИЧНИЙ СЛУХ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ	35
Ткачук Ольга Сергіївна ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИКО-ОРФОГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ФОНЕТИЧНІЙ ОСНОВІ	38
Усач Лариса Володимирівна БАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ КЛАСИКАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ	39

Федорчук Ірина Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРЕВАГИ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ, ЩО НАВЧАЄ ДІТЕЙ ЗА ПРОГРАМОЮ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ» _____	42
Целковська Любов Костянтинівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	43
Шульгун Марина Віталіївна ЕТИЧНІ ВИМІРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ _____	45

СЕКЦІЯ 2

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Боровець Олена Віталіївна ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ _____	48
Бричок Борис Павлович ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ _____	50
Веремчук Алла Петрівна ПРОБЛЕМА АКТИВІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ _____	51
Гетманчук Надія Олексіївна МОДЕРНІЗАЦІЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ _____	53
Захарчук Зоя Олександрівна КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ: ГЕНЕЗИС МОВИ ТА МОВЛЕННЯ _____	55
Іскра Лілія Віталіївна САМООСВІТА СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____	58
Кішканьова Наталія Олександрівна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	60
Кобець Надія Олександрівна КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП ПОБУДОВИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ _____	62
Колупасева Тетяна Євстафіївна РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ – ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ У РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ _____	64
Красовська Ольга Олександрівна, Мекіса Марія Анатоліївна ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ _____	68
Красовська Ольга Олександрівна, Стрілецька Марія Андріївна КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ _____	70
Лисюк Тетяна Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ _____	72
Лук'яник Людмила Василівна ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БЛИЗЬКОСПОРІДНЕНОГО БІЛІНГВІЗМУ _____	74
Мельничук Лілія Борисівна МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ ДО КЛАСНОГО КЕРІВНИЦТВА _____	76
Міськова Наталія Миколаївна ОСОБЛИВОСТІ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	78
Романенко Олександра Олександрівна МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ КІНЕМАТОГРАФА _____	79
Сарнавська Оксана В'ячеславівна, Яковишина Тетяна В'ячеславівна СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧИТЕЛІВ _____	80
Соколюк Олена В'ячеславівна ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	83

Третяк Оксана Миколаївна ДО ПИТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ _____	84
Царук Юлія Михайлівна ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ _____	86
Шевчук Ірина Володимирівна РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____	88
Шевчук Тамара Борисівна ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНО-МОВЛЕННСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ _____	90
Шурин Олена Іванівна ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ _____	92

СЕКЦІЯ 3

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Білоус Тетяна Миколаївна РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННСЬКИХ УМІНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ПРИКМЕТНИК» У 3 КЛАСІ _____	94
Гаврилович Мирослава Олегівна СТВОРЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ АВТОРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ _____	95
Гарачай Юлія Романівна РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЛІТЕРАТУРНОЇ ГРИ В СТРУКТУРІ УРОКУ ЧИТАННЯ _____	97
Головачик Ірина Володимирівна ВИХОВНА ГОДИНА. ТЕМА: "ПРИРОДА – НАШ ДРУГ" _____	99
Головко Валентина Анатоліївна СУТНІСТЬ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	100
Грицюта Олена Анатоліївна, Квятковська Леся Федорівна КОНСПЕКТ УРОКУ ПИСЬМА У 1 КЛАСІ. ТЕМА: ПРАВИЙ ПІВОВАЛ. _____	102
Джурик Світлана Миколаївна АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У 1-4 КЛАСАХ _____	104
Дзядух Тетяна Богданівна РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	105
Дробуш Тетяна Яківна МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ. ПРО СВЯТА НА УРОКАХ «Я У СВІТІ» _____	107
Дьоміна Тетяна Ігорівна ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА _____	109
Іванюк Лариса Василівна, Мусійчук Олена Олександрівна ГРА-ПОДОРОЖ МІСЦЯМИ «СЕМИ ЧУДЕС РІВНЕНЩИНИ» _____	112
Карпінська Валентина Володимирівна АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ _____	114
Козицька Оксана Анатоліївна РОБОТА НАД МЕТАФОРИЧНІСТЮ ТА ФРАЗЕОЛОГІЄЮ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	116
Корзюк Марія Вікторівна РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	122
Кравчук Юлія Ігорівна ВИКОРИСТАННЯ НАРОДОЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	123
Кривко Валентина Григорівна, Мартинюк Людмила Іванівна КОНСПЕКТ УРОКУ ЧИТАННЯ У 1 КЛАСІ. ТЕМА: АЗБУКИ ВЧИТЬСЯ ЗАВЖДИ ПРИГОДИТЬСЯ. РОБОТА З ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СКЛАДОВОГО ЧИТАННЯ. КАЗКА ПРО АЛФАВІТ. _____	124
Літковець Олена Дмитрівна МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТНИХ РОЗПОВІДЕЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ _____	126

Маркопольська Іванна Володимирівна КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ НА ПОДОЛАННЯ МОВЛЕННСВИХ НЕДОЛІКІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	128
Мартиненко Світлана Вікторівна КОНСПЕКТ УРОКУ З ЧИТАННЯ 4 КЛАС. ТЕМА: О. ОЛЕСЬ «ЯРОСЛАВ МУДРИЙ», І. КРИП'ЯКЕВИЧ «КНИГА ЗА КНЯЖИХ ЧАСІВ» _____	130
Мельник Марія Володимирівна ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	132
Мосейчук Вікторія Анатоліївна УРОК З «НАВЧАННЯ ГРАМОТИ (ЧИТАННЯ)». 1 КЛАС. ТЕМА. «ЛІТО КРАСНЕЄ МИНУЛО...». ДИТЯЧІ СПОГАДИ ПРО ВІДПОЧИНОК УЛІТКУ. ПРАКТИЧНЕ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ СЛОВОМ, РЕЧЕННЯМ. СПОСІБ УМОВНОГО ПОЗНАЧЕННЯ РЕЧЕНЬ. _____	133
Мосійчук Галина Анатоліївна ВИХОВНИЙ ЗАХІД. ТЕМА: «СВЯТО КНИГИ» _____	136
Назарчук Галина Анатоліївна ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	140
Найда Руслана Григорівна ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ УЯВЛЕНЬ ТА ПОНЯТЬ В КУРСІ «Я У СВІТІ» _____	142
Пастернак Ірина Дмитрівна СТИЛІСТИЧНА ВПРАВНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ – НЕОБХІДНА УМОВА ЇХ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ _____	143
Приходько Лариса Миколаївна МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ _____	145
Проконець Людмила Ярославівна З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	147
Пучкова Олена Василівна ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ _____	149
Раджабова Тетяна Миколаївна УРОК МАТЕМАТИКИ В 1 КЛАСІ. ТЕМА: СКЛАД ЧИСЛА 7. ДНІ ТИЖНЯ. ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ. _____	152
Сілкова Ельвіра Орестівна, Власюк Марія Василівна ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ РОЗВ'ЯЗУВАТИ СКЛАДЕНІ ТЕКСТОВІ ЗАДАЧІ _____	155
Сілкова Ельвіра Орестівна, Оксенюк Надія Олексіївна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ _____	157
Слободинюк Ольга Олексіївна СПОСОБИ ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	159
Смик Ольга Василівна РОЗРОБКА ІНТЕГРОВАНОГО УРОКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ТА УКРАЇНСЬКОГО ЧИТАННЯ В 4 КЛАСІ «ЗИМОВИЙ ВЕРНІСАЖ» _____	160
Столярчук Віра Юріївна ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАУРОЧНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	165
Суходол Юлія Миколаївна НАУКОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ _____	168
Фірсова Ольга Валеріївна ЕКОЛОГІЧНА ЕСТАФЕТА «МОЄ СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ» _____	169
Шуневич Наталія Іванівна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ _____	172
Шутяк Володимир Георгійович МОДЕЛЮВАННЯ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАБОРІВ КОНСТРУКТОРІВ _____	174

Наукове видання

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
**"Сучасний вчитель початкових класів:
досвід та перспективи"**,
присвяченої 75-річчю
Рівненського державного гуманітарного університету

26-27 листопада 2015 року
м.Рівне

Відповідальна за випуск – Колупаєва Т.Є.

Комп'ютерна верстка – Соловей Л.М.

Формат 60x84/8 . Папір офсетний. Гарнітура Times New Romans.
Ум. друк. арк.. 21,6. Тираж 100 прим.

Видавець О.Зень
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи РВ № 26 від 6 квітня 2004 р.
пр. Кн. Романа, 9/24, м. Рівне, 33022;
тел. 0-362-24-45-09; 0-67-364-07-27;
olegzen@ukr.net

Видруковано: Кафедра педагогіки початкової освіти РДГУ
вул. Остафова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000
тел. 0-362-62-00-84